

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

§. II. De Appellationibus tanquam ab abusu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

§. II.

De Appellationibus tanquam ab abusu.

SUMMARI A.

1. *Quinque Parisienses propositiones eò pertinere, ut omnes cause spirituales Parlamento prophanisque Tribunalibus subdantur, idque testimonio Maimburgi palàm fieri, Appellationes ab abusu Concilio Oecumenico substituentis.*
2. *Appellationes ab abusu recentes esse, & præteritis retrò annis ignotas, idque testimonijs Constantini & Theodorici ostenditur.*
3. *Earum Appellationum injustitia tum ex ipso Appellationis nomine, tum ex gradibus, quibus provec̃ta sunt, probatur.*
4. *Et ex querelis Cleri Gallicanicas Appellationes improbantis.*
5. *Et ex varijs rationibus.*
6. *Respondetur ad Regiorum argumenta.*

I.

Maimburgus finem capituli vigesimi his verbis concludit: (a) *Cùm Romani Pontifices limites à sacris Canonibus præscriptos transgressi suã potestate abuterentur; ad futura Concilia appellari captum est. Id in causa Bonifacij VIII. factum, in omnium Regum coronas dominatum usurpantis. Iterumque ab Universitate Parisiensi, ubi contra Canonum præscripta, & Ecclesiæ Gallicanæ privilegia, Decimis se onerari, alijsque exactionibus sensit. Sed præsertim & frequentius id agitatum in Germania. Verùm cum illæ ad futurum Concilium appellationes, aut*

(a) Maimb. Traittè de l'Eglise. ch. 20. fol. 182.

nimis lentum remedium asserrent grassantibus malis, aut Pontificia auctoritati, sententisque eludendis adhiberentur, unius serè sæculi morâ, quæ convocandis Concilijs necessaria est, & idèd à Pio II. Julioque II. hujusmodi provocaciones jure merito damnata sunt. Aliud remedium in Gallijs successit, Appellationes videlicet tanquam ab abusu, à Summis Pontificibus ad Parlamentum facta, id quippe Majestatem, Justitiamque Regis representat; & ad hunc velut ad Canonum protectorem spectat, providere, ne quid attentetur illis contrarium; imò & Bullas, sententias, legesque Ecclesiasticas ad examen, judiciumque suum revocare, arbitrarique, an aliquid Canonibus, ac Gallicæ libertatibus adversum complectantur. Hactenus Maimburgus, ubi planè faciem nudavit, seque ipsum agnoscendum proposuit, & quò tenderent propositiones Parisienses ostendit, toties & tam quæsitis coloribus pietatem professæ: ut nimirum tota de rebus causisque Ecclesiasticis potestas, ad Reges & Parlamenta, forumque sæculare transferatur: & hanc vocant Gallicanæ Ecclesiæ libertatem, Regi & senatoribus Regijs servire. Errant, inquit, falluntur Pontifices, ergo Concilijs subdantur; sed quia longum est, molestumque Concilia expectare; subdantur Regi & Parliamentis, profanisque tribunalibus; & ne velum desit tam pudendo facinori, abusus Pontificiæ potestatis vocetur, quidquid non placet. Possit error, possit fraus, possit ignorantia in Pontifices cadere; non possit in Regem & Parlamenta: & ea infallibilitas, quæ Pontifici debebatur, Regibus & Parliamentis donetur: isti sedeant, judicentque, Reo interim Pontifice, & ad pedes prophani Tribunalis sententiam præstolante, & hoc ipsum appelletur *libertas Gallicana*. Potestne à Maimburgo dici, imò cogitari aliquid indignius Christianâ pietate? sed rem ipsam aggrediamur.

II. *Primo*. Constat hujusmodi appellationes tanquam ab abusu novas esse recentisque, & ultimis sæculis natas, quando videlicet & disciplinæ Ecclesiasticæ fastidium, & libido opinandi nova, gliscensque adulatio, ac etiam aliquorum Pontificum prædura imperia medicinas quærere coegerunt morbis peiores. Feuretus putat anno 1404 primùm emeruisse. Auctor (a) liberratum Ecclesiæ Gallicanæ ad Annum 1489. refert. Acta Cleri Gallicani non

I 2 ante

(a) Carolus Feuretus l. i. c. 2. Auctor libert. Gallic. Tom. I. pag. 96. Acta Cleri Gallic. Tom. I. Tit. 2. c. 19. Stephan. Pasquier. l. 3. c. 38. V. Tract. de libert. Eccles. Gallic. lib. 12.

ante annum 1533. cœpisse. Eadem ferè sententia Petri de Marca, aliorumque Gallia scriptorum, ex quibus jam facile intelligas hujusmodi provocaciones vel ex hoc capite improbandas esse, quòd novæ sint; semper enim novitas in ijs, quæ ad fidem, ac disciplinam Ecclesiasticam pertinent, suspecta fuit, præsertim cum Canonibus, praxique Ecclesiæ adversabatur. Audi S. Vincentium Lerinensem (a) in præclaro suo Commonitorio: *Mos iste semper in Ecclesia viguit, ut quo quisque Religiosus foret, eo promptius novellis adinventio- nibus contraheret.* Et alibi: *Christianus ergo Catholicus providebit, ut antiquitati inhereat, quæ prorsus iam non potest ab ulla novitatis fraude seduci.* Et planè si totam percurras antiquitatem, nunquam reperies appella- tiones ab Ecclesiastico ad prophanum tribunal sine horrore & exe- cratione auditas esse, cujus in Donatistis egregium exemplum; cum enim isti à sententia Melchiadis, Romanæque Synodi, aut ut alij volunt, à Synodo Arelateni ad Constantinum provocâ- sent; is teste Optato Milevitano, rei indignitate commotus in hæc verba prorupit: (b) *O rabida furoris audacia! sicut in causis Gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt.* Quibus verbis non id tantum objurgat Constantinus, quòd Donatistæ ex levibus causis appel- lârissent (hujusmodi enim appellationes, ne quidem à Gentilibus admittebantur) sed quòd ab Ecclesiastico tribunali, & in causa Ecclesiastica ad Imperatorem provocârissent. Quid jam diceret Constantinus, si has ipsas provocaciones, & suscipi in Gallia, & defendi ut legitimas videret? Memoratu quoque digna est illa Theodorici, quamvis Ariani, sententia, qui cum à Patribus, quid in causa Symmachi Pontificis agi vellet, consultus esset? Respon- dit modestiâ Rege dignâ: (c) *In Synodali esse arbitrio in tanto negotio sequenda prescribere, nec aliquid ad se præter reverentiam de Ecclesiasticis negotijs pertinere.*

III. *Secundo.* Sed & ipsum nomen appellationis injustitiam istarum provocacionum ostendit: Appellatio enim est à minori ju- dice ad majorem facta provocatio: atqui potestas sæcularis etiam Regi multò est minor omni potestate Ecclesiasticâ; quâ ergo ratione à majori potestate ad minorem appellatur? Demus injustas esse Episcoporum & Pontificum sententias; num idèd, quia injustæ sunt,

(a) Vincent. Lerin. lib. 1. Commonit. c. 3. & 9. (b) Optatus lib. 1. contra Parm. (c) V. acta Synod. Palmar. Anno 502. & ibi Baron. ad eund. Annum n. 14.

sunt, debent majori injuriâ propulsari? quæ verò major injuria, quàm privatam injuriam publico Ecclesiæ dedecore ac damno vindicare, eamque non alieno tantùm tribunali, sed etiam minori subijcere? si ergo Reges suâ potestate abuti contingat; an idèò privatis Civibus à Regia sententia obtentu abusûs ad Parlamentum appellare licebit? & si quis id audeat, non in illum tantquam læsæ Majestatis reum vindicabunt? si ergo nullo abusûs prætextu appellari à Rege ad Parlamentum non licet, quantò minùs licebit à Pontifice ad Regem, aut Parlamentum?

Tertiò. Nihil verò istarum Appellationum indignitatem æquè prodit, ut illi gradus, quibus ad summum licentiæ & in verecundiæ pervenerunt. Primò enim exortu modèstè, timidèque ac intra necessitatem procedebant, quæ causa fuit, ut Ecclesiæ irreperent conniventibus, nec invitis Episcopis, aut inobservatæ videlicet, aut contemptæ, & præsertim quòd soli Pontifici objectarentur, cujus potestatem arctari, non ingratum Episcopis amore libertatis. Initio igitur eò solùm pertinebant hujusmodi appellationes, ut executio suspenderetur, nec ultra temporalia aut beneficia proferebantur. Deinde coacti Episcopi, ut Decreta, quæ accusabantur, revocarent. Postèa ab ipsomet senatu irrita & nulla declarata; tandem in omni causa spiritali, Matrimoniali, ac Sacramentali appellari cæptum est; ut enim nulla causa, in qua aut committi abusûs, aut fingi, & prætexi non possit, ita etiam nulla hujusmodi appellationibus non obnoxia, sic enim loquitur Jacobus Duhamel in sua Politica Regia, quam exhibet Compiler Libertatum Gallicarum Tomo 1. fol. 590. *si contra has regulas, inquit, edicta, Constitutiones, & placita Curiarum supremarum, si contra libertates & Immunitates Regni, si contra Jurisdictiones Regias, aliquid à Judicibus Ecclesiasticis fieri, vel attentari contigerit; remedium est Appellatio, quasi ab abusu: idque intelligo non solum de causis Criminalibus Regijs & privilegiatis, sed etiam de rebus Civilibus secularibus, & profanis; imò etiam spiritalibus & sacramentalibus: est enim Appellatio quasi ab abusu, via ad tribuendum Curijs Parliamentorum rerum spiritalium cognitionem, quæ aliàs ipsis non competeret.* Nulla ergo est causa tam sancta, quæ jurisdictionem Parlamenti, istarumque Appellationum laqueos effugere possit. Rursus appellari etiam solet, quando abusus non est notorius, unde facilè fuerit abusum

fingere, & causari, quando & ubi nullus abusus est, sicque omnes sententias Ecclesiasticas ludificari abusu prætextu. Accedit quòd hujusmodi Appellatio nullo tempore finiat, ac etiam post centum annos proponi possit, etiam post tertiam conformemque sententiam, etiam non servato Tribunalium ordine; & Judex Ecclesiasticus interpositâ eâ Appellatione ad Magistratus sæculares, superfedere interim executione debet: ut tandem, qui hujusmodi Appellationibus repugnaverit, litemque indixerit, reus habeatur contemptæ Majestatis, quæ omnia constant ex Feureto l. 1. quem de hoc argumento conscripsit. Vides ergo Appellationum tanquam ab abusu, conservandorumque canonum prætextu omnium maximum abusus induci, & canonicam disciplinam maximè ac in suis fundamentis everti; quis enim abusus major, quàm qui sacram, prophanamque potestatem confundit; imò sacræ potestati omnem nervum incidit, eamque penitus inutilem reddit appellacionum objectu? aut quid sacris Canonibus magis adversum, quàm quod Immunitatem Ecclesiasticam tot Martyrum pugnis sancitam penitus evertit?

IV. *Quarto*. Et idè Clerus Gallicanus de hisce Appellationibus tanquam ab abusu, frequenter & gravissimè conquectus est, quippe cum totam Ecclesiæ libertatem aboleri jis videret. Extant inter acta Cleri Gallicani Tom. 5. Orationes, & alia innumera ferè documenta, ex quibus apparet Antistites Galliæ omnibus viribus conmissos esse, ut hujusmodi Appellationes sacræ libertati fatales submoverentur; sed cum sustinere torrentem non possent, illud saltem conatos, ut earum abusus quibusdam limitibus ac terminis cohiberent, sed vix aliquo operæ pretio, aulâ & adulatione prævalente. Videri etiam potest Tom: 1. eorundem Cleri Gallicani Actorum, ubi in Tractatu de libertate Ecclesiastica cap. 9. hæc leguntur, quæ Cleri Gallicani sensa plus satis explicant. *Omnium malorum vulnerumque, quibus Ecclesiastica potestas & disciplina aliquando afflicta est; illud maximum, quod ab Appellationibus tanquam ab abusu recepit. Artificium à Regijs Officialibus excogitatum, ut omnes causas Ecclesiasticas, quarum nulla eis cognitio aut judicium competit, suis Tribunalibus addicerent. Cum enim nihil in mundo sit, cui non abusus aliquis obiectari possit, ita nulla jam erit Persona Ecclesiastica cujuscuque ea gradus aut digni-*

dignitatis sit, qua colore, obtentique exerciti abusus non ad pedes sibi possit prophani tribunalis, prostrata interim captivaque ea libertate, qua & Gallis ornamento, & toti terrarum Orbi olim exemplo fuit. Id est, quod ultimo hoc seculo Ecclesia Gallicana auctoritatem juxta & venerationem subtrahit, ac sacram morum disciplinam plane subvertit; atque utinam post hanc Ecclesie desolationem, quam oculis usurpamus; non etiam Imperij ruina subsequatur. Quid possit contra hujusmodi Appellationes gravius dici à Clero Gallicano? Nec minùs patheticè nomine ejusdem Cleri Episcopus Ambianensis: (a) Sed Appellationes, inquit, ab abusu multò plus confusionis damnique Ecclesie attulere. Hæ sunt nova fabula nempe, prioribus retro seculis in Gallijs nunquam audita, & quarum veneno alie Christiani Orbis Nationes hæcenus intacta sunt. Hæc sunt de Appellationibus tanquam ab abusu Cleri Gallicani sensa, à quibus quantum Maimburgi de iisdem Appellationibus sententia abhorreat, nemo non intelligit; ut mirum videri debeat, hominem, qui singulis ferè paginis auctoritatem jactat Cleri Gallicani, eamque cælis exæquat; quories videlicet innumbrandæ Pontificum Majestati servire Maimburgo videtur: nunc verò ubi de viribus & libertate Ecclesiarum agitur, palàm à Clero Gallicano deficere, & quod rem ipsam spectat, totam de causis spiritualibus judicandi potestatem Parliamentis adscribere: aded videlicet se Aulæ devinxit, ut hanc unam respiceret, nullo æqui aut iniqui discrimine, & solâ Principem demerendi cupidine.

V. Quindò. Sed & nihil magis, ut istæ Appellationes, rectæ Rationi adversum. Quidquid enim tot Canonum & Conciliorum apparatu, ac etiam Principum edictis circa Immunitatem Ecclesiasticam, ac etiam tot Episcoporum ac Martyrum pugnis sancitum est, totum illud evertitur istarum Appellationum ludibrio. Quidquid enim aut Pontifices, aut Episcopi decernent, quod Principi non placeat, abusus potestatis vocabitur; nec deerunt venales animi, calamique, quibus Palatia semper abundarunt; qui inductis coloribus in abusum transformant, quidquid aulæ displicuit. Quid ergo tam rectum fuerit, quod vocari abusus non possit? & consequenter quæ causa tam sancta & Ecclesiastica,

(a) Episcop. Ambian. in Orat. nomine Cleri Gallican. Anno 1666. Tom. 1. Actor. Cler. Gallic.

fica, quæ prophanis judicijs non subdatur? quò ergo tot Concilia, tot Canones, tot Principum edicta, Patrùmque labores, ne sæculares de causis Ecclesiasticis judicent prohibentium? quoties enim aut sacerdoti obtemperare noluerò, aut libido vel quæstus fuerit res sacras contrectandi, abusum vocabo: frustra ergo canones, frustra reliquæ Tabernaculi fores clausæ, hâc unâ patente; quid enim interest, quâ januâ irrumpas? Ex quo aliud incommodum sequitur, & præcipui quidem momenti, videlicet, inutilem fore omnem potestatis Ecclesiasticæ monendi vim, puniendique, ac Principes sæculares dirigendi. Nemo planè Pontificis & Ecclesiasticorum directione magis, quàm Principes, indiget; in summo quippe fastigio constitutis, cùm nec potestas desit, nec cupiditas pro arbitrio imperandi; & nemo sit, qui cupiditates Principum aut metu, aut imperio moretur: imò perpetuæ sint voces, omnia in Principe comprobantium; quis rogo aut errantes, aut præcipitio imminentes moneat teneatque, aut objectis sacrarum legum & canonum repagulis, periculo arceat, si Pontifici communi omnium Patri, & Majestate ac Religione etiam Regibus verendè id non permittas? At verò quid Pontifices & Episcopi amplius possint, si ab eorum legibus, Decretisq; appellare liceat, sicque inutilia ea reddere abusu obtentu? an verò Principibus colores deerunt, omnia in abusum fingendi? aut erit aliquid tam sanctum, tam justum, quod appellari abusus non possit, si Principi non placeat? Prohibent canones, & ad istorum normam prohibent Pontifices turbare liberas electiones, proventus Ecclesiasticos invadere, Episcoporum causas prophanis Tribunalibus subdere, Beneficia in unam, eandemque Personam confertim deponere, & alia mille Canonibus adversa: obtemperare Principes renuunt, & tam justa imperia abusum vocant potestatis. Quid ergo proderit in Pontifice, alijsque Episcopis potestas imperandi, si nulla in subditis necessitas obsequendi? Deinde quàm illud absurdum, quòd velint Parlamentum, Senatores, Regem aliàsque potestates sæculares de Pontifice & Episcopis judicare, an, cùm imperant, cùm prohibent, puniuntque, suâ potestate contra Canones abutantur? quomodo enim de canonum, rerumque Ecclesiasticarum abusu judicabunt, Canonum ipsi rerumque Ecclesiasticarum aut rudes, aut negligentes?

gentes? & qui negant Pontifici de rebus Politicis iudicandi potestatem, sibi potestatem usurpabunt de rebus Ecclesiasticis discernendi? quod ergo eorum sententiâ Pontifici in Reges non licet, Regibus in Pontifices licebit? aut fortè de rebus ad aras Deumque spectantibus, deque sacrorum Canonum intellectu, eorumque abusu melius Reges, Regique Parisijs Ministri, quam Pontifices ipsi & Episcopi iudicabunt? id perinde fuerit, ac si iudicium de rebus militaribus nautæ, aut de rebus nauticis Cantori permittas, & sententiam ab Astrologo expectes, quando & ubi in pingenda imagine suis pictor coloribus ac penicillo abusus sit; quod si artificii in sua arte credendum est, quidni rebus Ecclesiam arasque spectantibus Pontifici potius & Episcopis credas, quam Regi, Parlamento, Aulæque Ministris? Idque tantò æquius est, quod Rex quoque aliique Principes sæculares in rebus merè temporalibus nunquam permittuntur, ut ab eorum sententijs, ad Episcoporum Tribunalia provocetur obtentu abusus; idque si quis attentet, velut offensæ Majestatis reus gravissimas pœnas daturus est: & tamen quis neget abuti illos posse Regiâ potestate? Si ergo quia Reges, quia Parlamenta errare possunt, suâque potestate abuti, non ideò tamen ab eorum sententijs ad Episcopos licet appellare, quanto minùs licebit à Pontifice ad Reges?

VI. Unde facilè respondeas ad ea, quæ objectari solent, quæque ad hoc unum reducuntur, videlicet, Reges Canonum Custodes esse, legumque præsertim naturalium defensores, si ergo aliquid Pontifices contra Canones (a) moliantur, aut privatis, Regijsque juribus officiant; poterunt Reges eorum conatus coërcere, & Decreta compescere; quo verò titulo & colore honestiore, quàm si objiciant abusus esse potestate? & in hunc finem accumulatur canones, quibus rerum Ecclesiasticarum custodia Principibus defertur.

Resp. Multis modis refelli potest hæc objectio. Nam *Primo*, si à Pontificum, Episcoporumque Decretis Ecclesiasticis appellari potest ad Magistratum sæcularem prætextu abusus & jure naturalis defensionis; sequetur pari imò eadem ratione, à Ma-

K
gistratu

(a) Can. filijs 16. q. 7. can. boni Principis d. 96. can. Tributum 23. q. 8. can. Principes 23. q. 5. can. Maximianus 23. q. 3. & q. 5. & can. Regum. can. Imperatoribus. can. qui potest.

gistratu sæculari ad Ecclesiasticum provocari posse, & hæc provocacione suspendi Decreta & sententias sæcularium Magistratum, quippe qui potestate suâ abuti possunt, imò sæpè abutuntur; nec minus jus naturalis Defensionis Pontifici, quàm Regi tribuendum est; imò illi multò magis, quantò videlicet Ecclesiastica dignitas multò sæculari major; & innocentium cura, legumque naturalium custodia multò magis Pontifici, quàm Regibus commendata; omnes ergo causæ abusu prætextu ad forum Ecclesiasticum trahi poterunt; quòd si hoc non permittunt Principes, nec æquum arbitrantur, quæ æquitas fuerit, ut quam ipsi ferre renuunt, servitutem, Ecclesijs imponant? *Secundò.* Si Reges, alique Principes sæculares Canonum custodes sunt, oportet ergo ut Canones non destruant, sed tueantur, conserventque; neque enim custodem arborum, vinearumque appellaveris, qui eas fuerit deprædatus, omnèsque earum fructus pro arbitrio suis usibus addixerit, ita Canonum custos non qui evertit, sed qui observat. At verò quid magis & sæpius Canones inculcant, quàm Personarum & causarum Ecclesiasticarum exemptionem, & ne causæ celestes prophanis Tribunalibus sistantur? qui ergo istos Canones violat, tam sæpè tam enixè Ecclesiæ commendatos, & non atramento tantum, sed etiam sanguine & vulneribus scriptos; istos, inquam, Canonum custodes, an hostes dixeris? *Tertio.* Dubium non est, posse non Principes solùm, Regesque, sed quemlibet etiam privatæ conditionis hominem impedire, ne Pontifices manifestam alteri injuriam inferant, eumque aut vitâ, aut bonis, aut ijs, quæ utroque chariora sunt, privent; si enim Pontificum aliquis capite aut exilio puniri vellet innocentem; quis neget posse eum aut carceribus apertis, aut monstratâ fuga, aut alio quovis modo periclitanti & afflictæ innocentie remedium quærere? siquidem Pontificum potestas ad ædificandum, non destruendum data; si ergo contingat veritatem & justitiam eos destruere, non tam Pontifici, quàm Vastatori obstitas, ac ultra potestatem suam grassanti; cæterùm hæc locum habent, cum abusus, & injustitia manifesta, & notoria sunt, ac omnium oculis exposita, non verò cum Parlamentis solùm, Regiisque Ministris, & Principum Adulatoribus talia apparent, aut ijs, qui Pontificum Decretis aut sententijs cohibentur, ne cupitis fruantur;

tur; quid enim erit tam rectum, & iustum, quod istorum iudicio non iniquum, iniustumque credatur? si Rei ac damnati iudicia & querelas attendas, nulla unquam fuit iusta sententia, nec placuit perituris. At, inquires, *judicabit Parlamentum, equa an iniqua fuerit à Pontifice Appellatio*; sed hoc ipsum querimur, & negamus fieri posse; neque enim pronuntiari potest iusta Appellatio, nisi sententiam iniustam dicas: at quæ Parlamento in sententias Pontificum potestas & iurisdictio? aut qui Canones, & quæ ratio permittat, ut plus deferas Parlamento absolventi, quàm Pontifici damnantis? num verò Parlamentum permetteret, in sententijs à se datis, causisque temporalibus ad Pontificem appellari, & hunc de iustitia Appellationis cognoscere? cur ergo in causis spiritualibus sibi tribuant, usurpentque, quod in merè temporalibus, quæ multò minoris momenti sunt, Pontifici non permittunt? Quacumque ergo ex parte huiusmodi Appellationes inspicias, iniustæ sunt, & Galorum pietate prorsus indignæ.

§. III.

Respondetur ad auctoritatem Concilij Pisani.

SUMMARI A.

1. *Auctoritas Concilij Pisani à Maimburgo adducta.*
2. *Hujus Concilij auctoritatem multis ex capitibus dubiam esse & incertam, evidentibus argumentis ostenditur, & auctoritate ipsius Concilij Constantiensis, ac etiam Maimburgi testimonio.*
3. *Nec tamen aliquid in Concilio Pisano aut decusum, aut factum, quod Pontificum in Concilia auctoritati derogare possit; & questionem in Concilio agitatam toto Cælo ab ea distinctam esse, quæ modo inter nos vertitur.*
4. *Mala fides Maimburgi sententiam Parisiensis Universitatis pervertentis.*